

श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय ५

ॐ श्रीपरमात्मने नमः

अथ पञ्चमोऽध्यायः

अर्जुन उवाच

सन्न्यासङ् कर्मणाङ् कृष्ण, पुनर्योगम् च शंक्-
ससि ।

यच्छ-रेय एतयो-रेकन्, तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम्
॥ ५-१ ॥

श्रीभगवानुवाच

सन्न्यासह् कर्मयोगश्च, निश्श्रेयसकरावुभौ ।
तयोस्तु कर्मसन्न्यासात्, कर्मयोगो विशिष्यते ॥

५-२ ॥

दज्ञेयस् स नित्यसन्न्यासी, यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति ।

निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो, सुखम् बन्धात्प्रमुच्यते ॥ ५-३ ॥

सांख्-ययोगौ पृथग्-

बालाह, प्रवदन्ति न पण्डिताहा ।

एकम^प-प्या-स्थितस् सम्य, -गुभयोर्-विन्दते फलम्
॥ ५-४ ॥

यत्-सांख्-यैह् प्राप्यते स्थानन्, तद्-यो-
गैरपि गम्यते ।

एकम् सांख्-यम् च योगम् च, यह् पश्-
यति स पश्-यति ॥ ५-५ ॥

सन्त्यासस्तु महाबाहो, दुह्खमाप्-तु-मयोगतहा ।
योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्-म, नचिरेणाधिगच्छति ॥ ५-६
॥

योगयुक्तो विशुद्-धात्मा, विजितात्मा जितेन्द्रियहा
।
सर्वभूतात्मभूतात्मा, कुर्वन्-नपि न लिप्-यते ॥ ५-
७ ॥

नैव किञ्चित्-करोमीति, युक्तो मन्-येत तत्त्ववित् ।
पश्यन्-शृण्वन्-स्पृशन्-जि-घ-घ्नन्, -नश्-नन्-
गच्छन्-स्वपन्-श्वसन् ॥ ५-८ ॥

प्रलपन्-विसृजन्-गृह्-णन्,-नुन्-मिषन्-निमिषन्-
नपि ।

इन्द्रियाणीन्-द्रियार्थेषु, वर्तन्-त इति धारयन् ॥
५-९ ॥

ब्रह्-म-ण्-ण्या-धाय कर्माणि, संगन् त्यक्त्-
वा करोति यहा ।

लिप्-यते न स पापेन, पद्-मपत्र-मिवाम्-भसा ॥
५-१० ॥

कायेन मनसा बुद्-ध्या, केवलै-रिन्-द्रियै-रपि ।
योगिनह् कर्म कुर्वन्-ति, संगन् त्यक्त्-वात्म-शुद्-
धये ॥ ५-११ ॥

युक्तह् कर्मफलन् त्यक्त्-वा, शान्तिमाप्-
नोति नैष्-ठिकीम् ।

अयुक्तह् कामकारेण, फले सक्तो निबध्-यते ॥
५-१२ ॥

सर्वकर्माणि मनसा, सन्न्यस्-यास्ते सुखं वशी ।
नव-द्-द्वारे पुरे देही, नैव कुर्वन्-न कारयन् ॥ ५-१३
॥

न कर्तृत्वन् न कर्माणि, लोकस्य सृजति-प् प्रभुहु ।

न कर्मफलसंयोगम्, स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥ ५-१४
॥

नादत्ते कस्यचित्-पापन्, न चैव सुकृतं विभुह ।
अ-ज्ञानेना-वृतम् ज्ञानन्, तेन मुह्यन्-
ति जन्तवहा ॥ ५-१५ ॥

ज्ञानेन तु तद-ज्ञानम्, येषान् नाशित-मात्मनहा
।
तेषामादित्य-वज्-ज्ञानम्, प्रकाशयति तत्परम् ॥
५-१६ ॥

तद्-बुद्-धयस्-तदात्-मानस्,-तन्-निष्ठास्-तत्-
परायणाहा ।

गच्छन्-त्य-पुनरावृत्तिम्, ज्ञाननिर्धूत-कल्-मषाहा
॥ ५-१७ ॥

विद्-या-विनयसम्पन्ने, ब्राह्-मणे गवि हस्तिनि ।
शुनि चैव-श्-वपाके च, पण्डितास् समदर्शिनहा
॥ ५-१८ ॥

इहैव तैर्-
जितस् सर्गो, येषाम् साम्ये स्थितम् मनहा ।

निर्दोषम् हि समम् ब्रह्-म, तस्माद् ब्रह्-
मणि ते स्थिताहा ॥ ५-१९ ॥

न-प् प्रहृष्-येत्-प्रियम् प्राप्य, नोद्-विजेत्-
प्राप्य चाप्रियम् ।
स्थिरबुद्-धि-र-सम्मूढो, ब्रह्-मविद् ब्रह्-मणि-
स् स्थितहा ॥ ५-२० ॥

बाह्-य-स्-स्पर्शेष्व-व-सक्तात्मा, विन्दत्यात्-
मनि यत्-सुखम् ।
स-ब् ब्रह्-मयोग-युक्तात्-मा, सुखम-क्-क्षय-मश्-
नुते ॥ ५-२१ ॥

ये हि संस्पर्शजा भोगा, दुह्ख-योनय एव ते ।
आद्-यन्त-वन्तह् कौन्तेय, न तेषु रमते बुधहा ॥
५-२२ ॥

शक्-नोती-हैव यस् सोढुम्, प्राक्-शरीर-विमो-क्-
क्षणात् ।
काम-क्-क्रोधोद्-
भवं वेगम्, स युक्तस् स सुखी नरहा ॥ ५-२३ ॥

योऽन्तस्-सुखोऽन्तरा-रामस्,-तथान्तर-
ज्योतिरेव यहा ।

स योगी ब्रह्-मनिर्वाणम्, ब्रह्-मभूतोऽधिगच्छति
॥ ५-२४ ॥

लभन्ते ब्रह्-मनिर्वाण,-मृषयहा क्-क्षीण-कल्-
मषाहा ।

छिन्नद्-वैधा यतात्-मानस्, सर्वभूतहिते रताहा ॥
५-२५ ॥

काम-क्-क्रोध-वियुक्तानाम्, यतीनाम् यत-
चेतसाम् ।

अभितो ब्रह्-मनिर्वाणं, वर्तते विदितात्-मनाम् ॥
५-२६ ॥

स्पर्शान्-कृत्वा बहिर्-बाह्-यांश्,-च-क्-क्षुश्-
चैवान्-तरे भ्रुवोहो ।

प्राणापानौ समौ कृत्वा, नासाभ्यन्-तरचारिणौ ॥
५-२७ ॥

यतेन्द्रिय-मनो-बुद्-धिर्,-मुनिर्-मोक्ष-परायणहा ।
विगतेच्छा-भय-क्-क्रोधो, यस् सदा मुक्त एव सहा
॥ ५-२८ ॥

भोक्-तारम् यज्ञतपसाम्, सर्वलोकमहेश्वरम् ।
सुहृदम् सर्वभूतानाम्, द-ज्ञात्-
वा माम् शान्तिमृच्छति ॥५-२९॥

ॐ तत्-सदिति
श्रीमद्-भगवद्-गीतासु उपनिषत्-सु ब्रह्म-मविद्-
यायाम् योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादे कर्मसंन्यासयोगो नाम
पञ्चमोऽध्यायहा ॥ ५ ॥